

CHU KỲ MẶT TRĂNG, TÂM LÝ NHÀ ĐẦU TƯ VÀ TỶ SUẤT LỢI NHUẬN CHỨNG KHOÁN TRÊN THỊ TRƯỜNG VIỆT NAM

Ngày nhận: 23/5/2014
Ngày nhận lại: 26/6/2014
Ngày duyệt đăng: 10/7/2014
Mã số: 7-14-NCTĐ-34

Nguyễn Văn Điệp ()
Trần Mạnh Hùng (**)
Ngô Văn Toàn (***)*

Tóm tắt: Những bằng chứng rộng rãi về mặt sinh học, tâm lý học và y học cho thấy chu kỳ mặt trăng (CKMT) có thể ảnh hưởng đến tâm trạng con người (thông qua các hiệu ứng sinh học) và chính những hiệu ứng sinh học này sẽ tạo ra những phản ứng khác nhau đối với hành vi của con người. Những bằng chứng này đã thúc đẩy các nhà nghiên cứu tìm hiểu về mối quan hệ giữa CKMT và tỷ suất lợi nhuận (TSLN) trên thị trường chứng khoán (TTCK), kết quả các nghiên cứu cho thấy CKMT có ảnh hưởng đến TSLN chứng khoán. Nghiên cứu tại TTCK Việt Nam bằng kiểm định trung bình hai mẫu độc lập cho thấy không có sự khác biệt về TSLN chứng khoán giữa thời kỳ trăng tròn và trăng non, đồng thời kết quả thực nghiệm này đã không hỗ trợ cho niềm tin phổ biến rằng CKMT có ảnh hưởng đến hành vi tài chính của con người.

Từ khóa: Ảnh hưởng Transylvania, chu kỳ mặt trăng, thiên lệch hành vi, tỷ suất lợi nhuận chứng khoán.

Giới thiệu

Các nghiên cứu về đầu tư tài chính truyền thống thường cho rằng nhà đầu tư trước hết được thúc đẩy bởi những động cơ vật chất và đưa ra các quyết định một cách hợp lý, nghĩa là các nhà đầu tư khi ra quyết định đầu tư hoàn toàn không phụ thuộc vào tâm lý. Tuy nhiên, những nghiên cứu về tâm lý học đã cho thấy tâm lý có ảnh hưởng rất nhiều đến quyết định của nhà đầu tư. Nhiều bằng chứng chỉ ra rằng các nhà đầu tư dễ bị lệch lạc về tâm lý và hành vi khi đưa ra quyết định đầu tư, ví dụ như lựa chọn ngược với sở thích, sợ thua lỗ, thiên lệch do ác cảm với hối tiếc, sự quá tự tin, hiệu ứng ưu tiên sân nhà, sự biến động của tâm trạng... Có nhiều yếu tố có thể ảnh hưởng đến tâm lý nhà đầu tư như những biến động của nền kinh tế, năng lực của nhà đầu tư và các yếu tố thuộc về tự nhiên. Nghiên cứu này nhằm tìm hiểu CKMT có ảnh hưởng đến tâm lý nhà đầu tư hay không và từ đó phân tích ảnh hưởng này đến TSLN chứng khoán tại

thị trường Việt Nam trong thời kỳ trăng tròn và trăng non.

Tóm tắt lý thuyết

Giả thuyết thị trường hiệu quả

Giả thuyết thị trường hiệu quả (Efficient Market Hypothesis - EMH) dựa vào nguyên tắc: sự cạnh tranh giữa các nhà đầu tư trên TTCK đều có cùng mục đích là tối đa hóa lợi nhuận của mình và giá hiện tại của chứng khoán đã thể hiện tất cả các thông tin về chứng khoán đó (Fama, 1970). Thị trường hiệu quả luôn tồn tại một cơ chế điều chỉnh thị trường về trạng thái cân bằng, khi giá của chứng khoán không phản ánh một cách chính xác giá trị hợp lý (dựa trên những yếu tố cơ bản), thì “những nhà đầu tư hợp lý” sẽ tận dụng cơ hội này để mua chứng khoán định giá thấp, bán chứng khoán định giá quá cao. Hành động này sẽ góp phần điều chỉnh thị trường về trạng thái cân bằng hợp lý.